

duurzaamheid & natuur

Een Amsterdamse buurtvereniging wil van een geplande parkeergarage een ondergronds park maken, met planten verlicht door leds en bomen die hun kruin boven de klinkers uitsteken.

Een park tussen metro en straat

De bomen van het ondergrondse park gaan door het dak heen. Dat draagt bij aan meer groen op straat.

BEELD ADP ARCHITECTEN

Lotte Straatsma

Een lege ruimte van ruim 100 meter lang, 17 meter breed en 16 meter hoog. En dat in hartje Amsterdam. Wat kun je daar als hoofdstad van Nederland mee doen? De gemeente wil in deze ondergrondse 'bak' boven de metrohalte Vijzelgracht aan de Noord-Zuidlijn een parkeergarage maken. Zo'n garage sluit goed aan bij het beleid: een autoluwe binnenstad waar meer ruimte is voor fietsers en voetgangers.

Maar buurtbewoners zien dit plan helemaal niet zitten en hebben een duurzaam alternatief bedacht: een ondergronds park. Zo'n park zou vol-

gens hen goed zijn voor de saamhorigheid in de buurt en kan de luchtkwaliteit aanzienlijk verbeteren. "Dit park kan een mooi voorbeeld zijn van een alternatieve, maar prettige manier van leven", aldus buurtbewoner Maartje Romme, actief bij buurtvereniging Wetering Verbetering. Volgens haar was de wijk vroeger een dorp midden in de stad, maar hebben de jarenlange bouwwerkzaamheden voor de Noord-Zuidlijn daar verandering in gebracht. "Een park kan de eenheid in de buurt terugbrengen", denkt Romme.

De ondergrondse bak is hoog genoeg voor meerdere verdiepingen, waardoor er naast het park ook ruim-

te is voor bijvoorbeeld een theehuis, een sportschool of een moestuin voor de buurt. "Dan kan het de gemeente ook nog wat opleveren", zegt Romme. Daarentegen kost een parkeergarage volgens medeburgervoorzitter Monica Blok alleen maar geld. "Alleen de bouw kost al 10 miljoen euro en daar komt elk jaar nog 5 ton voor onderhoud bovenop." De twee hopen dat grote ondernemers in de buurt, zoals de Heineken Experience, interesse zullen tonen voor hun alternatieve plan. Zulke bedrijven zouden de aanleg van het park kunnen sponsoren. Daarna kun je het als nadruk met elkaar onderhouden, benadrukt Blok.

Architect Marc a Campo, een van

de directeurs van het Amsterdamse bureau ADP, maakte belangeloos 3D-tekeningen van het ondergrondse park. Daarop zie je groepjes mensen tussen bomen en struiken lopen. Anderen zitten op bankjes te relaxen. Op de tekeningen bevindt het park zich op de bovenste verdieping van de bak, waardoor grote bomen door een gat in de grond ook buiten te zien zijn. Zo kan het park bijdragen aan meer groen op straat. Op de lager gelegen etages blijft genoeg plaats over voor winkels en andere voorzieningen. "Kijk, er zijn zoveel mogelijkheden voor die ruimte. Behalve het park kun je er een klimmuur plaatsen, een selectie van kunstwerken uit het Rijksmuseum laten zien

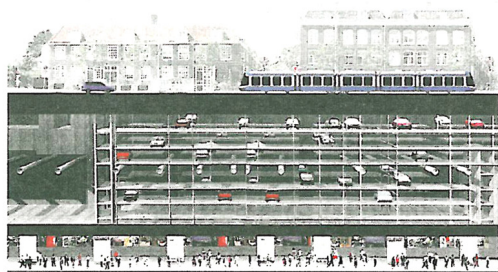
of misschien zelfs een zwembad aanleggen", laat A Campo zien op zijn laptop.

En daar hoopt de buurt op. Op dit moment heeft de bak geen officiële bestemming, ook de gemeente moet het huidige plan herzien, wil ze er een parkeergarage bouwen. De buurtvereniging wil liever een duurzamer plan voor de bak en vindt het belangrijk daarbij te kijken naar de behoeften van de wijk. Buurtbewoner Monica Blok zegt dat er 'het meest gebrek aan groen' is. Bovendien kan een park de luchtkwaliteit rondom de Vijzelgracht verbeteren. Bomen filteren fijnstof en vangen onder meer stikstof- en zwaveloxide af. Dat is volgens Blok hard nodig, omdat de Amsterdamse lucht niet voldoet aan de normen van de Wereldgezondheidsorganisatie en die van de Europese Unie.

Vooralsnog leveren de groene plannen weinig enthousiaste reacties op. De initiatiefnemers lopen naar eigen zeggen tegen het beperkte voorstellingsvermogen van anderen aan. "Veel mensen, zowel buurtbewoners als gemeenteraadsleden, realiseren zich niet wat er technisch allemaal mogelijk is. Tegenwoordig kun je al es onder de grond kweken. Zo heb je voor het verbouwen van sla alleen maar ledlampjes nodig", zegt Blok. Ook de crisis werkt tegen. "Nu denkt iedereen: oh, dat kost geld, dus dat gaan we niet doen. Maar zo'n park is een voorbeeld voor de hele wereld en kan daardoor ook geld opleveren. Landen als China hebben veel grote problemen met hun luchtkwaliteit en zouden bij ons inspiratie kunnen opdoen", aldus Blok.

Ook A Campo vindt dat er te weinig wordt nagedacht over de mogelijkheden van zo'n grote beschikbare ruimte midden in de stad. "Er komt straks een miljoenenpubliek langs, omdat de metrohalte Vijzelgracht de halte voor het Rijksmuseum is. En het enige wat de gemeente kan bedenken is een viesloze parkeergarage."

De bak

Boven de metrohalte Vijzelgracht aan de nieuwe Noord-Zuidlijn is een ondergrondse ruimte van zo'n 130 meter lang, 17 meter breed en 16 meter hoog. Die 'bak' is ontstaan door de aanleg van de metro. De gemeente Amsterdam wil daarin een parkeergarage maken met plek voor 250 auto's, die helemaal elektrisch wordt bediend. Alleen mensen die binnen een straal van 500 meter wonen, kunnen een pas-

je voor de garage krijgen. De helft van de 'bak' heeft in dit plan overigens geen bestemming, omdat er slechts drie zogenoemde lifthuisjes zijn waarmee de auto's naar beneden gaan. Zulke huisjes nemen bovengronds behoorlijk wat ruimte in en voor meer liften is geen plaats. Of de parkeergarage er überhaupt komt, is nog onzeker. Daarvoor moet eerst het bestemmingsplan worden herzien.

Groeiën planten onder de grond?

"Uiteraard is het technisch mogelijk om een ondergronds park aan te leggen", zegt Silke Hemming, onderzoeker bij Wageningen UR Glastuinbouw. Om planten onder de grond te laten groeien, kun je volgens haar het best kunstlicht gebruiken. Het is volgens Hemming wel mogelijk om zonlicht onder de grond te leiden, maar de technieken die daarvoor nodig

zijn, zoals lichtstraten en glasvezels, hebben een lage efficiëntie. Daarom moet je, om beneden voldoende licht te krijgen, bovengronds op een veel groter oppervlak zonlicht opvangen. "Zelfs in een groot atrium is het vaak nodig om kunstlicht toe te voegen", aldus Hemming. Zowel economisch als duurzaam lijkt een ondergronds park haar niet erg interessant.

New York wil ook een groen metrostation

De Amsterdamse initiatiefnemers voor het ondergrondse park hebben zich laten inspireren door vergelijkbare plannen in New York. Ook daar hebben mensen graag een groen plekje in hun buurt. Dan Barasch en James Ramsey kwamen op het idee om een oud metrostation uit 1903 in Manhattan om te toveren tot 's werelds eerste ondergronds park.

Het project staat bekend als 'The Low Line' en is geïnspireerd door het bovengrondse wandelpark 'The High Line', dat is aangelegd op een verhoogde goederenspoorlijn uit de jaren dertig. Onduidelijk is nog of en wanneer het park wordt aangelegd. Wie meer wil lezen over de New Yorkse plannen kan terecht op: <http://thelowline.org>